

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 98/03-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. mája 2003 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. K. L., bytom M., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., B., vo veci porušenia jej základného práva vlastníť majetok a porušenia ústavných podmienok jeho vyvlastnenia podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia ľudského práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 7. februára 2002 č. k. 7 C 145/01-44 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2002 č. k. 15 Co 266/02-70 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. K. L., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 4 a v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv upravených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd

a) rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 7. februára 2002 č. k. 7 C 145/01-44, o d m i e t a pre nedostatok právomoci,

b) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 12. novembra 2002 č. k. 15 Co 266/02-70, o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 6. marca 2003 doručené podanie MUDr. K. L. (ďalej len „sťažovateľka“), bytom M., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., B. Z jeho obsahu vyplynulo, že ide o sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v ktorej sťažovateľka namieta porušenie jej základného práva vlastníť majetok a porušenie ústavných podmienok jeho vyvlastnenia podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, porušenie jej základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a porušenie jej ľudského práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 7. februára 2002 č. k. 7 C 145/01-44 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2002 č. k. 15 Co 266/02-70.

Označeným rozsudkom okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky proti odporcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, so sídlom v B. o zaplatenie 98 454,96 Sk s príslušenstvom a krajský súd označeným rozsudkom tento rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Okresný súd argumentoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tým, že návrh je podaný predčasne so zreteľom na § 34 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení

Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“), podľa ktorého bol odporca (Všeobecná zdravotná poisťovňa) povinný uhradiť navrhovateľke (sťažovateľke) dlžobu po poisťovni Perspektíva do 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti vyhláseného konkurzu (rozhodnutie o vyhlásení konkurzu bolo právoplatné 21. mája 2001), ak svoj záväzok voči nej preukáže. Krajský súd oprel svoje rozhodnutie aj o tú skutočnosť, že z obsahu vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je nepochybné, že na majetok zrušenej poisťovne bol vyhlásený konkurz, čím došlo k prerušeniu likvidácie, ktorá do dňa rozhodovania krajského súdu nebola právne ukončená. Pretože nie je známa výška majetkového zostatku zrušenej poisťovne ani rozsah uspokojených záväzkov poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam, nemožno konštatovať nemožnosť uspokojenia týchto záväzkov z majetku zrušenej poisťovne, a tým ani prechod záväzkov na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, resp. inú poisťovňu.

Podľa právneho názoru sťažovateľky okresný súd a krajský súd v namietaných rozsudkoch aplikovali také znenie ustanovenia § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré sa stalo súčasťou tohto zákona až po uplatnení jej práva cestou súdnej žaloby prostredníctvom novelizácie vykonanej zákonom č. 233/2001 Z. z., čím „*bol narušený inštitút právnej istoty, s ktorým v právnom štáte úzko súvisí požiadavka legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu. Táto požiadavka ako imanentná súčasť právnej istoty sa vzťahuje predovšetkým na základné práva a slobody, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné*“.

Z tohto právneho východiska sťažovateľka vyvodzuje záver, že v namietaných rozsudkoch okresný súd a krajský súd interpretovali a aplikovali ustanovenie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. v rozpore s ústavou, čím došlo k porušeniu čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj k porušeniu jej základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 ústavy, ako aj ľudského práva upraveného v čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplatenie 98.454,96 Sk s príslušenstvom rozsudkami Okresného súdu Bratislava V. 7 C 145/01-44 a Krajského súdu Bratislava 15 Co 266/02-70 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia a zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo, k porušeniu základného práva sťažovateľky na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastníť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 11. 2002, č. k. 15 Co 266/02-70 a rozsudok Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 07. 02. 2002, č. k. 7 C 145/01-44 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľke čiastku 120.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa názoru ústavného súdu v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáha vyslovenia namietaného porušenia označených ústavných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 145/01-44, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane ústavných práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta vo vzťahu k okresnému súdu, rozhoduje v odvolacom konaní krajský súd. Preto vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 145/01-44 zo 7. februára 2002.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bolo potrebné odmietnuť túto časť sťažnosti pre nedostatok právomoci.

2. Zvyšnú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie ústavných práv rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 266/02-70 zo 12. novembra 2002, je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľky zobral do úvahy, že „všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje“ (I. ÚS 9/00), v dôsledku čoho „do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť iba vtedy, ak by ich rozhodnutia (a im predchádzajúci postup) boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov“ (I. ÚS 34/03, III. ÚS 53/02, I. ÚS 24/00).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by rozsudok krajského súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Bolo nepochybne v právomoci krajského súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný, tak aby jeho následkom došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, ktoré sťažovateľka namieta. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že krajský súd potvrdil zamietnutie žaloby z dôvodu jej predčasnosti. Nedošlo teda k tomu, aby krajský súd považoval nároky sťažovateľky za nedôvodné s konečnou platnosťou, a to ani v tej časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala prisúdenia majetkových sankcií. Preto v tejto časti podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd ústavný súd uvádza, že ich aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (I. ÚS 34/96).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 57/03) po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2003